

Posudek oponenta bakalářské práce Kateřiny Čadilové:
Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené
(FHS UK říjen 2006)

Cílem bakalářské práce studentky Kateřiny Čadilové je na základě odpovědí získaných od respondentů se zrakovým postižením zjistit, jakým způsobem a s jakými komplikacemi tyto lidé získávají speciální pomůcky, které jim umožní alespoň částečnou kompenzaci zrakového handicapu. Na základě zjištěných skutečností pak autorka práce navrhuje několik možných řešení, jak lidem usnadnit tápání v jejich nelehkém životě.

Práce je tradičně rozdělena na část teoretickou a praktickou. Kapitola s názvem Stručný úvod do problematiky zrakového postižení, která by měla uvést do problematiky, je však stručná až příliš – rozprostírá se na dvou stránkách. Po zběžném přehledu kompenzačních pomůcek a jak je člověk může sehnat a kdo je uhradí, přechází autorka k popisu, jakým způsobem provedla empirickou část.

Studentka se rozhodla pro kombinaci kvantitativního a kvalitativního zkoumání. Počítala s tím, že se jí podaří získat spolupráci se všemi vytypovanými respondenty, kterých odhadovala na 350 osob. Tento počet po odečtení těch, které se jí nepodařilo k spolupráci získat, a odečtení jistého procenta rozeslaných ale nevyplněných dotazníků, se celkový počet snížil na 78 respondentů.

Studentka se tedy spokojila se 78 dotazníky, a navíc sama sobě poskytuje polehčující okolnost způsobem, který předznamenává nedbalý přístup k této práci a je obsažen ve větě „Přesto se domnívám, že v rámci bakalářské práce je 78 dotazníků ke zpracování výzkumu dostačující“.

Třeba by to i stačilo, pokud by byl získaný materiál hodnotný.

Výzkum má dvě části, první se zaměřuje na pořizování kompenzačních pomůcek, druhá na financování pomůcek. Dotazník byl rozdán lidem se zrakovým postižením, nebyla však nijak zohledněna závažnost, ani jiná specifická postižení, což je nutné považovat za nedostatek.

Zpracování výzkumu: Autorka odpovědi jednak sčítala a vyjadřovala v poměru k celkovému počtu odpovědí u jednotlivých otázek, a také číslo vyjadřovala v procentech. A ty z otázek, které byly tzv. otevřené, snad přinesly širší odpovědi, které by mohly čísla dokreslovat. Pokud nějaké odpovědi jsou, mohla je autorka zapracovat do hodnocení.

Příčina značné chudosti získaných odpovědí spočívá v způsobu tázání. Otázky jsou formulovány nevyhledávavě, příkladem je otázka č. 2 z druhé části. Pokud položíte otázku: „Jaká je podle Vás výše cen kompenzačních pomůcek?“, nemůžete očekávat, že většina odpovědí bude jiná, než „Vysoká“ (v tomto případě 70 odpovědí ze 77). Autorčino zhodnocení odpovědí na tuto otázku zní, že „cena pomůcek je jedním z hlavních problémů z důvodu nadsazené ceny“. Takovéto zjištění

je velmi slabým argumentem, přestože je pravděpodobné, že cena pomůcek je skutečně předražena.

Ve vyhodnocení odpovědí v odstavci s názvem *Čas*, o délce čekání na schválení žádosti a dodacích lhůtách kompenzačních pomůcek (což jsou údaje zjištěné dotazníkem: do dvou měsíců příspěvek, do 6 měsíců pomůcka) autorka mísí problematiku čekacích lhůt na podání další žádosti, nebo nároku na poskytnutí další speciální pomůcky (tyto lhůty jsou až několikaleté). Na vysvětlení výsledků otázky 9, kdy se informace zaměstnanců odboru městského úřadu poskytované respondentům zdály z 65 % neuspokojující, bych chtěla dodat, že poskytnutí finančního příspěvku na pořízení pomůcky či věci, kterou osoba se ZTP potřebuje a nemůže si ji sama pořídit, zajišťuje jednak odbor sociální a zdravotnictví a jednak humanitární odbor MÚ. Tento odbor skutečně nemusí poskytovat speciální informace o pomůckách. Tam pracují úředníci, nikoliv odborníci na oftalmologii nebo tyflopédii. To, že peníze jsou vhodně investovány potřebné osobě, zajistí lékař specialista, který zodpovědně posoudí potřebnost, doporučí ji, a odbor na MÚ pak zajímá už jen peněžní záležitosti.

Vůbec nerozumím tomu, proč studentka klade podivnou otázku: „Proč by lidé měli být ‘trestáni’ za skutečnost, že vydělávají více, než jiní“. Patrně tím chce vyjádřit svoje pojetí spravedlnosti. Práce je plná nepřesného vyjadřování typu „schválení schválených žádostí...“, „je analýzou odpovědí získaných ze zkušeností handicapovaných lidí“, „shledáváte informace poskytnuté městského úřadu za dostatečné?“ Ve shrnutí výsledků výzkumu uvádí autorka, že „největším nedostatkem je množství informací a jejich dostupnost“, je tím však myšleno málo informací a jejich nedostupnost. Studentka si mohla dát více práce i s estetickým vzhledem bakalářské práce - s rozvržením tabulek a textu na stránky, a chyby se alespoň v průvodním dopise respondentům neměly vyskytovat.

Návrhy na vylepšení práce:

- Rozšířit studovanou literaturu (čtyři knížky pro závěrečnou práci jsou nedostačující) a rozpracovat teorii o zrakových vadách a o lidech se zrakovou vadou, o jejich potřebách.
- Mohlo by být podrobněji popsáno zaměření jednotlivých institucí a zařízení poskytující služby zrakově postiženým.
- Mohl být navržen slibovaný průvodce při obstarávání a financování kompenzačních pomůcek, kvůli kterému studentka tento výzkum údajně dělala.

Úroveň této závěrečné práce, která by měla reprezentovat a završovat tříleté studijní úsilí, se mi zdá značně nízká, a doporučuji ji ohodnotit známkou „dobře“ - 20 body, pokud studentka uspěje při obhajobě.

Eliška Pincová